

**miljøpartiet
de grønne**

hamar

KOMMUNEPROGRAM

2015-2019

Vår visjon – et grønt Hamar for økt livskvalitet.

Miljøpartiet De Grønnes mål er et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse. De Grønne arbeider for en ansvarlig, men snarlig omstilling fra oljeavhengighet og overforbruk til grønne bærekraftige lokalsamfunn. Økonomien skal underordnes sunne økologiske prinsipper og fremme fred og rettferdighet både lokalt og globalt. Livskraftige lokalsamfunn, i hovedsak basert på lokale ressurser er en forutsetning for å nå målet. Vi tar mål av oss til å utforme en helhetlig politikk for nåtid og framtid, basert på tre grunnleggende solidaritetsprinsipper; solidaritet med andre mennesker, solidaritet med fremtidige generasjoner, og solidaritet med dyr og natur.

Alle miljøutfordringer starter lokalt. Vår visjon er å gjøre Hamar kommune til en grønn foregangskommune. Vi vil vise at vi som kommune tar ansvar, og vi skal gå foran som gode rollemodeller for andre kommuner, og inspirere egne innbyggere. De Grønne vil være en garantist for å integrere miljøhensyn i alle politikkområder, og å løse miljøutfordringer på en måte som gir bedre livskvalitet og lokalsamfunn. Vi ønsker at Hamar kommune utarbeider et eget klimaregnskap for hvordan Hamar skal redusere sine klimautslipp, minimum i henhold til internasjonale klimaavtaler, og fortrinnsvis mer ambisiøse. Slik vil vi løfte Hamar videre som en bærekraftig kommune og ta vare på de kvalitetene vi setter pris på i Hamar - kombinasjonen av natur, landbruk, bygd og by. Vi vil ha et Hamar som bevarer landbruk og grønne områder, og som tar vare på og utvikler lokalsamfunn og lokalt næringsliv. Vi vil også jobbe for menneskevennlige byområder som tilpasset innbyggerne, ikke omvendt. Med det mener vi at nærmiljøet er et trygt og trivelig sted med uteområder som inviterer til samvær, kontakt og aktivitet, gjerne utformet på nye og kreative måter.

De Grønne står for en ny retning. Vi vil verken til høyre eller venstre, men fremover. Vi har alt å tjene på å kutte klimagassutslippene: Bedre lokalmiljø, mindre støy, mindre køer, nye fremtidsrettede arbeidsplasser og bedre folkehelse. Klimaendringene er ikke bare en trussel: De er en spore til positiv endring. Et ja til mindre klimagassutslipp er derfor et ja til en bedre by. En grønnere verden er en bedre verden.

Miljøpartiet De Grønne står for et deltakende demokrati der alle individer og grupper settes i stand til og ser nytten av å engasjere seg for sin egen og fellesskapets fremtid. For å fremme innbyggerengasjement og politisk engasjement må de politiske prosessene være inkluderende, gjennomsiktede og mest mulig tilgjengelig for folk flest.

Klimaufordringene er globale, men de må løses lokalt.

TENK NYTT – STEM GRØNT

Bli med, og gjør Hamar til en grønn by for fremtiden.

Lokale klimatiltak

Verdens klima og miljøutfordringer bunner i overforbruk og bruk av fossilt brensel i matproduksjon, vareproduksjon, transport og energi. Norge må redusere sine klimagassutslipp med 30% innen 2025 for å unngå globaloppvarming som overstiger 2 grader. Disse kuttene må stat og kommune, husholdningene og næringslivet ta ansvar for, og prosessen må begynne nå! Hamar kommune har et godt utgangspunkt for å gå foran som en klimavennlig kommune. Vi må satse på solcelleanlegg, jordvarme, vannbasert energi, bioenergi, og vi har et landbruk med stort potensial til å redusere sine klimagassutslipp. Vi må benytte oss av eksisterende metoder for å finne ut av hvor våre utslipp kommer fra og hvor vi skal kutte. Vi i De Grønne vil at Hamar Kommune skal være bevist sin rolle som storforbruker, være et forbilde for sine innbyggere og tilrettelegge slik at det blir enkelt å ta miljøvennlige valg for kommunens næringsliv og innbyggere.

Miljøpartiet De Grønne Hamar vil

- ✓ At kommunen skal få regnet ut sitt karbonfotavtrykk og utarbeide et eget klimaregnskap slik at kommunedelplanen for klima og miljø styrkes med målbare tiltak med forpliktende tidsfrister.
- ✓ Styrke retningslinjene for klimavennlige og etiske innkjøp i kommunen.
- ✓ Iverksette tiltak for å redusere kasting av mat.
- ✓ At innkjøp av mat til kommunens kantiner og institusjoner i størst mulig grad skal være økologisk og kortreist fra lokale leverandører.
- ✓ Redusere forbruk av kjøtt for å kutte i klimagassutslippene.
- ✓ At gjenbruk, vedlikehold, levetid og transportlengde tillegges mer vekt ved offentlige innkjøp.
- ✓ Bygge kommunes nye omsorgsboliger og andre byggeprosjekter som plussboliger slik at boligene bidrar med mer strøm enn de forbruker.
- ✓ Unngå bruk av plantegifter i skjøtselen av kommunens eiendommer. Etablere insekthoteller og fuglekasser, som en del av grønnskjøtsel.
- ✓ Etablere flere miljøstasjoner og videreutvikle innsamlingsordningene, slik at det blir lettere for alle å resirkulere.
- ✓ Stramme inn mulighetene for å få dispensasjon til å slippe ut miljøgifter i Mjøsa.

Kommune- og arealplanlegging

Utforming av kommunen skal være en demokratisk prosess, og ikke styrt av utbyggere og kortsiktig profitt. Det er på tide at Hamar kommune nå legger bedre til rette for utbygging av kommunens kunnskapsnæringer og tjenesteytende sektor istedenfor å legge til rette for flere butikker og mer detaljhandel. Hensyn til jordvern, biologisk mangfold og kulturarv skal legges til grunn i sterkere grad enn i dag ved utbygging av nye områder. Før utbygging av nye arealer, ønsker vi fortetting av allerede utbygde områder.

Miljøpartiet De Grønne Hamar vil

- ✓ At vern av matjord skal veie tyngst for all arealplanlegging i Hamar kommune
- ✓ At all arealforvaltning skal være helhetlig og kunnskapsbasert etter naturmangfoldlovens bestemmelser, hvor blant annet prinsippene om samlet belastning og føre-var er nedfelt.
- ✓ Kreve at sårbarhetsanalyser i forbindelse med arealplanleggingen skal ta hensyn til kommende klimaendringer og sikre det biologiske mangfoldet for framtiden. Kommunene må også innarbeide klimatilpasning i sine beredskapsplaner og ha med det når de utarbeider kommuneplaner.
- ✓ Sikre offentlig eierskap og politisk kontroll med infrastruktur og velferdstjenester, energi og drikkevann.
- ✓ Tilrettelegge for mer kreativ utfoldelse i det offentlige rom.
- ✓ Hamar kommune bør legge til rette for utbygging av øko-landsbyer.

Transport og samferdsel

Hamar kommune er en pendlerkommune. Det reiser mange tusen inn og ut av Hamar hver dag på grunn av jobb. Innenfor Hamar kommunes grenser står persontransport for ca. 40 % av klimagassutslippene (SSB, 2009). Hamar er en landkommune hvor lange avstander for deler av befolkningen vanskeliggjør gode kollektiv og sykkeltilbud. De Grønne vil jobbe for at det skal bli lettere for innbyggerne i Hamar å velge miljøvennlige transportalternativer, og vi vil stimulere til at flere vil benytte sykkel, el-sykkel, elbil, buss og tog.

Miljøpartiet De Grønne Hamar vil

- ✓ Legge til rette for at flest mulig pendlere benytter tog og buss, gjennom å videreutvikle sykkelparkeringer, pendlerparkering og innfartsparkeringer.
- ✓ Jobbe for å styrke kollektivtransportmulighetene.

- ✓ Ved valg av ny jernbanetrase være opptatt av å ta kunnskapsbaserte valg på grunnlag av utredningene, men vi vil vektlegge:
 - ✓ Jordvern
 - ✓ Muligheter for byutvikling og transportavvikling
 - ✓ Støy og forurensning
 - ✓ Konsekvenser for biologisk mangfold
 - ✓ Konsekvenser for rekreasjon og turisme
 - ✓ Dato for ferdigstillelse
 - ✓ Pris i NOK
- ✓ Samarbeide bedre om arealplanleggingen med Løten, Stange, Ringsaker og Elverum for å skape et samlet utbyggingsmønster som minimerer transportbehovene.
- ✓ Akseptere større grad av fortetting for å bedre kunne legge til rette for kollektivtrafikk.
- ✓ Vi ønsker å konsekvensutrede egne bilfrie soner i sentrum
- ✓ Gratis parkering for el-bil, og økt parkeringsavgift for biler på fossilt brennstoff.
- ✓ Ha sykkelparkering ved alle busstopp som en del av Sykkelbyen Hamar.
- ✓ Hamar kommune skal kjøpe/lease utslippsfrie kjøretøy når de fornyer bilparken.
- ✓ Stoppe utbygging av overdimensjonerte veier som legger til rette for mer biltrafikk.

Næring og nytenkning

Om flest mulig får muligheten til en meningsfylt arbeidsplass i nærheten av der de bor, styrkes opplevelsen av at Hamar kommune er et godt sted å bo. Å jobbe og bo i samme region reduserer utslipp i forbindelse med transport. Mindre tid brukt på transport gir muligheter for å bruke mer tid sammen. Derfor må kommunen legge til rette for et innovativt og bærekraftig næringsliv for sine innbyggere.

Et bærekraftig næringsliv og en bærekraftig kommune bygger på de naturlige ressursene og humankapitalen kommunen og regionen har å by på. Nye grønne arbeidsplasser og inntektskilder skal utvikles i takt med at olje- og gassnæringen trappes ned. Her har Hamar og Innlandet et av sine fortrinn og økonomiske mulighetsområder. Økonomien i Innlandet er ikke er så nært knyttet til petroleumssektoren, og er allerede i stor grad basert på grønne næringer som skog og landbruk.

Vi vil bidra til at teknologi som kan føre til en mer bærekraftig nærings- og samfunnsutvikling kan utprøves i større skala, og vil støtte høyskolemiljøet ved HIHM ved slike satsninger. Kunnskapsparken og entreprenørskapsprosjektene i kommunen ønsker vi at legger til rette for sosialt entreprenørskap og grønn innovasjon. Slik at Hamar kommune kan bli kjent som en grønn næringskommune.

Miljøpartiet De Grønne Hamar vil

- ✓ Gjenopprette en næringsavdeling som en del av kommuneadministrasjonen, som hjelper gründere og næringslivsaktører gjennom byråkratiet i kommunen.
- ✓ At Hamar kommune skal være tydelige på å støtte opp om eget næringsliv gjennom innkjøp og representasjon.
- ✓ At Eidsiva Vekst skal være en aktiv Ventureforvalter, som skal kunne investere i bioteknologi og andre grønne næringer i regionen.
- ✓ Samarbeide med fylkeskommunen om gründerkurs og inkludere samvirke og sosialt entreprenørskap i undervisningen.
- ✓ Bygge opp under kommunens kunnskapsindustri knyttet til bioteknologi og spillutvikling, ved å legge til rette for denne type næring ved utbygging og tildeling av lokale støtteordninger.
- ✓ Avvise utvidelse av eksisterende og etablering av nye bilbaserte kjøpesentre. Hamar kommune har avsatt nok av sitt areal til handel. Nye næringsstomter skal gå til kunnskapsindustri.
- ✓ Stimulere og legge til rette for mer sosialt entreprenørskap.
- ✓ Støtte opp om gjenbruk gjennom å opprette byttetorg og selvhjelpsverksted i sentrum.

Landbruk

40-60% av verdens klimautslipp kommer fra produksjon, transport og konsum av mat. Verdens matproduserende areal reduseres hvert år som følge av overbelastning, klimaendringer og utbygginger, samtidig som verdens befolkning vokser. Hamar kommune er en landbrukskommune, og har en viktig rolle i å ta vare på et av de mest grøderike landbruksområdene i Norge. Samtidig er vi alle forpliktet til å ta mer ansvar for vår egen matproduksjon for å redusere klimautslippet fra verdikjeden for mat.

De Grønne ønsker en større selvforsyningsgrad, og vektlegger bevaring av matjord. De Grønne ønsker å lovfeste en nullvisjon for tap av matjord, slik at matjord skal vernes på lik linje med truede arter, økosystemer og naturtyper, at jordloven gis høyere status og ikke kan overkjøres av plan og bygningsloven, og at Fylkesmannens

innsigelsesmulighet i jordlovsaker styrkes. Matjorden må også utnyttes bedre ved å prioritere menneskemat framfor dyrefôr der det er mulig, samtidig som beiteressursene må utnyttes bedre.

Miljøpartiet De Grønne Hamar vil

- ✓ Stoppe nedbygging av matjord.
- ✓ Bringe matproduksjonen nærmere forbrukeren for å øke vår bevissthet rundt produksjon og forbruk, blant annet ved å støtte opp om lokale initiativer som andelslandbruk, matkooperativer og utsalg for kortreist mat.
- ✓ Stimulere til kolonihager, parselhager, takhager og lignende i Hamars boligområder og sammen med kommunens gårdbrukere.
- ✓ Øke kunnskapen om dyrking og økologi gjennom å gå inn for at skoler og barnehager skal ha skolehager eller samarbeid med nærliggende gårdsbruk.
- ✓ Stimulere flere av kommunens gårdbrukere til å legge om til økologisk drift.
- ✓ Sikre at det legges godt til rette for salg av lokal produsert mat.

Helse for alle

Forebygging, deltakelse og folkehelse

Miljøpartiet De Grønne vil føre en helsepolitikk som behandler årsakene, ikke bare symptomene. For å oppnå dette mener De Grønne at helse i større grad skal sees i sammenheng med andre politikkområder. Grønn politikk vil forebygge helseproblemer ved å sikre renere luft og mindre forurensning, fremme sunn mat og bidra til utjevning av økonomiske forskjeller. Gode muligheter for mosjon og friluftsliv bedrer folkehelsen. Nærhet til natur og mulighetene for spontant friluftsliv og uorganiserte aktiviteter i grønne omgivelser er viktig ikke bare for barn og voksnes trivsel, men også for vår helse. Tilsvarende gunstig er det med et bosetningsmønster og en livsstil hvor vi i stor grad velger gange og sykkel til daglige gjøremål.

Miljøpartiet De Grønne vil arbeide målrettet for økt deltakelse i og bruk av frivillighet, vi vil sette frivillighet i kommunen i system. Dette er en kjernesak for oss, og vi mener frivillighet representerer et stort potensiale innen en rekke områder. Videre vil vi legge til rette for balanse mellom omsorg i hjemmet og gode institusjoner. De Grønne vil gjøre det ikke bare mulig og akseptabelt, men også attraktivt å kombinere jobb med frivillighet og omsorgsoppgaver.

Samtidig bør det offentlige tilby god behandling av fysiske og psykiske helseplager med en helhetlig tilnærming der kropp, sinn og livssituasjon ses i sammenheng.

Samfunnet må tilrettelegges slik at mennesker med funksjonsnedsettelse kan delta på sine premisser og slik at de har mulighet til å bruke sine ressurser til eget og samfunnets beste. Utforming av offentlige bygninger, gateplan, kulturminneområder og lignende må ha universell utforming, slik at de er tilgjengelige for alle.

Psykisk helse

Psykiske plager og lidelser representerer et betydelig folkehelseproblem som fører til redusert funksjonsevne i hjem og skole/arbeid, og tap av livskvalitet. De Grønne er opptatt av at utfordringene skal avdekkes så tidlig som mulig, og for oss handler det om målrettet arbeid og gjennomtenkte tiltak allerede for de yngste barna. Forebygging må gjennomstrømme alle deler av samfunnet, fra barnehage og skole, via arbeidslivet til eldreomsorgen. Behandlingsapparatet må våge å gå nye veier, med mindre vekt på medisiner og mer vekt på bedringsprosesser og medisinfrie behandlingsmetoder.

Den behandlingstrengende må i størst mulig grad få medvirke i utarbeidelsen av eget behandlingsopplegg, hvor motivasjon og oppmuntring, vekt på selvstendighet, ressurser og egenverd må ha høyt fokus i samhandling og behandling. Bruker- og pårørendeorganisasjoner må i størst mulig grad delta i utarbeidelse av behandlings- og tjenestetilbud. Verdige boforhold, anstendig økonomi og mulighet til meningsfulle aktiviteter er essensielt.

Ruspolitikk

Ruspolitikk på nasjonalt plan slik den fremstår i dag har ikke medført de ønskelige resultater. De Grønne anser rusavhengighet først og fremst som et helseproblem. I dag er imidlertid straff det primære virkemiddel i kampen mot narkotika. Store ressurser brukes til å jakte og straffe misbrukerne, istedenfor å hjelpe.

Miljøpartiet De Grønne står for en human og effektiv ruspolitikk. Det er livsviktig å fremme tiltak som kan få ned de skyhøye overdosestatistikkene. Norge har det nest høyeste tallet i Europa. Slik vi ser det er det en pris vi betaler for visjonen om total rusfrihet.

De Grønne vil som følge av dette satse på skadereduksjon og økt omfang av legemiddelassistert rehabilitering. Ved å stabilisere brukerne og fjerne jaget etter illegale stoffer vil flere bli mottakelig for langsiktig behandling med fast oppfølging i kommunehelsetjenesten, der livsmestring, økt livskvalitet og størst mulig grad av rusfrihet er målet.

Miljøpartiet De Grønne Hamar vil

- ✓ Arbeide målrettet for innbyggerengasjement og økt satsning på frivillighet, dessuten sette frivillighet i system.
- ✓ Bevare de små lokale idrettsanleggene og støtte breddeidretten, siden det gir god effekt på folkehelsen.

- ✓ Legge til rette for fysisk aktivitet og lek i byrommet, som utendørs treningsapparater og lekeplasser.
- ✓ Fremme livskvalitet ved å arbeide for at det utvikles bedre aktivitetstilbud og møteplasser for mennesker med psykiske lidelser.
- ✓ Legge til bedre rette for at mennesker med restarbeidsevne kan få et tilbud om å bruke sine ressurser, i arbeidslivet og frivillighet.
- ✓ Prioritere forebygging av rusproblemer ved å ha en helhetlig plan og strategi for psykisk helsearbeid for barn og unge.
- ✓ Tilby varige og gode boforhold for rusavhengige.
- ✓ Økt satsing på legemiddelassistert rehabilitering.
- ✓ Utvikle et sterkere ettervern for rusmisbrukere gjennom varig oppfølging av kommunehelsetjenesten helt til brukeren er klar til å stå på egne ben.
- ✓ Tilby lavterskeltjeneste i Hamar for rus, psykiatri og familievern.
- ✓ Også at kommunen i økt grad skal benytte Inn på tunet tilbydere i sine tjenester innen blant annet pleie- og omsorgstilbudet, tjenester for psykisk helse og rus og til unge som faller utenfor utdanningssystemet.

Eldreomsorg

De Grønne mener det er viktig å sikre gode omsorgstjenester for eldre. Vi bør imidlertid ha et bredere perspektiv enn bare å dekke pleiebehovet. Vi ønsker at eldre skal få mulighet til en aktiv alderdom, og vi vil satse på helsefremmende aktiviteter, både for de som bor på omsorgssentrene og for tjenestemottakere som bor utenfor omsorgssentrene. Eldre har stor arbeidserfaring, kapasitet, kompetanse og ikke minst arbeidslyst som bør anerkjennes og utnyttes bedre

Vi ønsker også at de eldre i Hamar kommune som trenger det skal ha tilgang til et bosted som kan imøtekomme deres omsorgs- og pleiebehov, og i størst mulig grad deres eget ønske. Målet er at flest mulig eldre får bo hjemme så lenge de ønsker det. I stedet for å bygge flere institusjoner vil vi at de som ønsker det skal få et tilbud om styrket hjemmesykepleie, inkludert bedre teknologiske tilrettelegging hjemme (velferdsteknologi).

Miljøpartiet De Grønne Hamar vil

- ✓ At hjemmet skal være det første alternativ i eldreomsorgen i Hamar kommune. Bolig og omsorg må tilrettelegges slik at de eldre kan leve hjemme lengst mulig.
- ✓ At Hamar kommune skal tilby hjemmebesøk av lege, etter svensk modell.

- ✓ Legge til rette for godkjenning av ulike boalternativer, som seniorboliger eller bokollektiver og brukerstyrte aldershjem.
- ✓ Tilrettelegge bedre for helsefremmende aktiviteter for eldre.
- ✓ Styrke ordningen med frivillighet og gjøre besøks- og støtteordninger til en ordinær del av eldreomsorgen.
- ✓ Prøve ut sertifiseringsordningen «Livsglede for eldre» på sykehjem eller institusjoner i Hamar for å sikre god livsglede gjennom aktiviteter som hagestell, sosiale aktiviteter, musikk og dyr i aktivitetstilbudet til eldre.
- ✓ At kommunen i økt grad anvender Inn på Tunet som en del av tilbudet til eldre.
- ✓ Ha økt tilrettelegging for å involvere pårørende mer i det sosiale og kulturelle tilbudet på omsorgssentre.
- ✓ Lage ordninger som knytter nærmere bånd mellom omsorgsinstitusjoner og nærmiljøet rundt.

Oppvekst

De Grønne vil at Hamar skal være en barnevennlig by som ivaretar og styrker barnas helse, fysiske og sosiale ferdigheter, deres kjærlighet til naturen og samfunnet. Naturlige uteområder stimulerer barn til å være aktive. De må kunne bevege seg fritt i sitt eget nærmiljø. Positive opplevelser i naturen er viktig for barn, og blir på sikt viktig for deres ønsker om å ivareta naturen.

Virksomheten i skole og barnehage bør i større grad baseres på tillit til pedagogenes fagkunnskap og mindre på målstyring, byråkratiske ordninger og konkurranseutsetting. De Grønne vil tilrettelegge for pedagogisk mangfold og ulike former for barnehager og skoler. Tilbudet må tilpasses og imøtekomme barnet, ikke motsatt.

Skogsområder i nærheten av barnehager og skoler er uerstattelige plasser for lek, spenning og pedagogisk virksomhet, der opplevelser og studier av natur kan ivaretas. Barnas skolevei skal være trygg, og det må ivaretas med nødvendige gang- og sykkelstier som er opplyste når det er mørkt.

De Grønne vil at barnehagene og skolene skal gi barn og unge en begynnende forståelse av bærekraftig utvikling, viktigheten av naturvern og forståelse for hvor maten vår kommer fra. Vi ønsker derfor at de skal sertifiseres med ordninger som for eksempel Grønt flagg.

Norge går nå inn i en viktig periode der vi skal gjennomføre det grønne skiftet med overgang fra fossilsamfunn til et bærekraftig og grønnere samfunn. Dagens skole er utviklet for å møte de behovene som samfunnet fikk gjennom industrialiseringen. For at dagens og framtidens barn og unge skal stå best mulig rustet må samfunnet, gjennom kommuner og fylkeskommuner gjennomføre et grønt skifte også i skolen. Framtidens samfunn vil etter spørre andre kompetanser enn de som var sentrale i industrialiseringen, vi trenger kreative, empatiske, lærelystne og motiverte barn og unge som forstår sammenhengene i bærekraft og i fornybarsamfunnet. Vi trenger forskere og utviklere, vi trenger dem som tør å tenke nytt og som kan inspirere og motivere. Skolen må i mye større grad bli et sted å lære, ikke et sted for å reprodusere. Vi må ha fokus på nysgjerrighet og skaperevne i undervisningen. Skolen må bli en mer naturlig del av samfunnet rundt skolen og utnytte andre og mer praktiske læringsarenaer i tillegg til klasserommet. IKT som hjelpemiddel er viktig, men har i dag etter vår mening en for dominerende plass i undervisningen, og må ikke bli enerådende. Det praktiske, menneskelige og jordnære må stå i fokus. Vi må ha fokus på nysgjerrighet og gleden ved å lære, og ikke bare på det som skal læres.

Miljøpartiet De Grønne Hamar vil

- ✓ Øke fokus på inkludering og mobbing.
- ✓ Satse på Naturskolen, som en viktig del av Hamar skolen.
- ✓ At barn i barnehage og skole får større muligheter til kontakt med voksne av alle generasjoner gjennom samarbeidsprosjekter med andre institusjoner i kommunen, og at de unge skal få deltatt i praktiske og samfunnsnyttige oppgaver i lokalmiljøet.
- ✓ Gi barn med svak språkutvikling tilbud om ekstra støtte før skolestart.
- ✓ Gi skolefritidsordningen et styrket pedagogisk innhold for å hjelpe elever i småskolen som trenger det faglig.
- ✓ At praktiske emner og oppøving av motoriske ferdigheter får en større plass i grunnskolen og at elevene får større adgang til å lære praktiske fag.
- ✓ Involvere skolene i bevisstgjøring rundt overforbruk, forbrukerpress og reklame.
- ✓ At de som skal ha ansvaret for tilpasset opplæring og spesialundervisning har relevant utdanning.
- ✓ Utvide ordningen med frukt og grønt til å omfatte hele grunnskolen, ved å for eksempel servere «snål frukt og grønt».
- ✓ At barnevernet må organiseres slik at samarbeidet mellom kommunene og det statlige barnevernet (Bufetat) fungerer til det beste for barn som er avhengig av hjelp. Økonomi kan ikke settes framfor barnas beste. For hver krone vi putter inn i barnevernet, sparer vi store kostnader i helseutgifter og kriminalomsorg.

Integrering

Vi mener Norge har et ansvar for å hjelpe de som lider i verden. Borgerkrigen i Syria er den verste humanitære krisen i vår tid, og i Hamar kommune bør vi ta vår del av ansvaret.

De Grønne ønsker at Hamar skal være en mangfoldig, human og raus by hvor det multikulturelle aspektet er en styrke og en viktig verdi. Vi må sørge for å være en by hvor alle har like muligheter og hvor alle opplever at de får bidra til fellesskapet. Sosial rettferdighet er en grønn grunnverdi i seg selv. I dag finnes det fortsatt mange strukturelle og sosiale hindringer for god integrering. Disse må vi jobbe aktivt for å nedbygge, deriblant hindringer som finnes for å komme inn på arbeidsmarkedet. Et inkluderende samfunn skapes best ved deltagelse. Det gjelder alle, men ikke minst innvandrere og asylsøkere. Kommunen må tilrettelegge for at vi skal kunne ta imot flere flyktninger enn vi gjør i dag.

Miljøpartiet De Grønne Hamar vil

- ✓ Si ja til å bosette flere flyktninger i Hamar kommune, spesielt fra Syria.
- ✓ Styrke språkopplæringen for nyankomne flyktninger i kommunen.
- ✓ Lage ordninger som gjør at flyktningene får prøve seg i jobb tidlig.
- ✓ Lage lokale integreringsopplegg, møteplasser og samarbeidsprosjekter for flyktninger, hvor de kommer i kontakt med kommunens innbyggere gjennom frivillighet og innbyggerengasjement.
- ✓ Bedre tilbudet om psykisk helsevern til innvandrere som har flyktet fra krig og vold, mange har pådratt seg alvorlige traumer.
- ✓ Arbeide for at flere flyktninger kan bidra i frivillighetsarbeid, både som en måte å aktivisere dem før de kommer i vanlig arbeid, som en måte å skape integrering i et lokalmiljø, for at de skal få brukt noen av sine ressurser og bidra der de kan, og for å skape større forståelse for flyktnings livssituasjon.

Kultur og livssyn

De Grønne mener det er en viktig rettighet å kunne engasjere seg i kulturlivet, og kunstneriske uttrykk er en sentral del av et levende demokrati. For oss er estetikk, kreativitet og kunstnerisk utfoldelse og opplevelse essensielt for at mennesker skal trives. Kultur har en naturlig plass på offentlige budsjett, men kulturlivet i seg selv må være fritt og uavhengig.

Alle skal ha mulighet til å dyrke og oppleve kultur, og da er det viktig med en lav terskel for både å kunne skape og å glede seg over et mangfold av kulturtrykk. De Grønne vil legge til rette for dette gjennom å støtte lokale aktører innen både brede og smale kulturuttrykk. Vi vil også jobbe for at kunstneriske uttrykk i større grad kan utgjøre en motvekt til den økende kommersialiseringen av det offentlige rom.

Hamar er en flerkulturell kommune, med et mangfold av kulturytringer, religioner og felleskap. De Grønne ønsker dette velkommen og ser at det bidrar til et allsidig samfunn. De Grønne i Hamar vil derfor legge til rette for livssynsnytrale seremonirom, gjerne i tilknytning til gravlunder, flerbrukskirker eller kulturhus.

Miljøpartiet De Grønne Hamar vil

- ✓ Styrke fritidstilbudene til barn og unge ved å støtte idrettslag, kafeer, kulturaktiviteter og andre møteplasser basert på ungdommens egne premisser, i tillegg sørge for at ungdommen får et sted hvor de kan møtes utenom de organiserte aktivitetstilbudene.
- ✓ At byens kulturtilbud skal være tilgjengelig for alle, derfor må kommunen legge til rette for at de med store økonomiske utfordringer kan få utdelt noen gratisbilletter hvert år.
- ✓ Bevare små og lokale bibliotek.
- ✓ Arbeide for at hele musikklivet har tilgang til gode og tilpassede lokaler til øving og konserter.
- ✓ At Hamar kulturskole skal være mangfoldig i sitt tilbud til barn og unge, og at de skal få tilstrekkelig støtte til at de kan bli et allment tilbud.
- ✓ Ivareta det mangfoldige kulturtilbudet i Hamar. Beholde Hamar Teater og kulturverkstedene på Disen sammen med tilbudene i kulturhuset.
- ✓ Sikre et kunst- og kulturtilbud i alle kommunens skoler, barnehager og omsorgsboliger.